

KALAALLIT NUNAANNI KOMMUNIT KATTUFFIAT
DE GRØNLANDSKE KOMMUNERS LANDSFORENING

IMAQARNILIAQ

Aallartitat ataatsimiinnerat 2008

24. aamma 25. septembari Ilulissani

2008-mi aallartitat ataatsimiinneranni oqaluuserisassat

1. Tikilluaqqusineq
2. Aqutsisumik toqqaaneq
3. Ullormut oqaluuserisassat akuerineqarnerat
4. Siulersuisut nalunaarutaat
5. Malittarisassat allannguutissaannik siunnersuutit
6. Ilaasortat siunnersuutaat
7. Kattuffiup 2007-imut naatsorsuutai
8. Kattuffiup 2009-mut missingersuusiai 2009-mullu ilaasortat akiliutissaasa aalajangerneqarnerat
9. Siulittaasussamik qinersineq
10. Siulersuisunut ilaasortassanik qinersineq
11. Tamalaat

Aallartitat

Kommune	Aallartitat
Kujataa	Kristine Raahauge (Siumut) Debora Kleist (Inuit Ataqatigiit) (Aqqaluaq B. Egedemut sinniisussaq) Ole Mølgaard-Motzfeldt (Siumut) (Kîsta P. Isaksenimut sinniisussaq)
Kangia/Kitaa	Per Nukaaraq Hansen (Kattusseqatigiit 1) Ane Egede Mathæussen (Siumut) Thiiooq Knudsen (Siumut) Harald Bianco (Inuit Ataqatigiit) (Emilie Kúnak-mut sinniisussaq) Astrid Fleischer Rex (Demokraatit) (Jens B. Frederiksenimut sinniisussaq)
Qeqqa	Evelyn Frederiksen (Siumut) Katrine Larsen Lennert (Inuit Ataqatigiit) Karl Davidsen (Atassut)
Avannaa	Enok Sandgreen (Siumut) (Apollo Mathiassenimut sinniisussaq) Palle Jeremiassen (Siumut) (Otto Jeremiassenimut sinniisussaq) Isak Hammond (Inuit Ataqatigiit) Naja Petersen (Atassut) (Knud Kristiansenimut sinniisussaq)
Siulersuisut	Søren Alaufesen (Atassut) Karl Lyberth (Siumut) Kîsta P. Isaksen (Siumut) Ove Karl Berthelsen (Inuit Ataqatigiit) Apollo Mathiassen (Siumut)

Imm. 1: Tikilluaqqusineq

Siulittaasoq **Søren Alaufesen** aamma Ilulissani borgmesterip tullia **Bendt B. Kristiansen** ataatsimiinneq ammarlugu oqaaseqarput.

Naalakkersuisut siulittaasuat **Hans Enoksen** oqalugiarpog aqqissuussaannermik iluarsaaqqinnissaq, akileraaruserinerup akiliisitsiniartarnerullu qitiusumut nuunneqarnerat aningaasaqarnermilu imminut napatissinnaanissamut tunngasut samminerullugit (takuuk *ilanngussaq 1*).

Imm. 2: Aqutsisussamik toqqaaneq

Ole Dorph siulersuisut siunnersuutigaat, akuerineqarporlu.

Imm. 3: Ullormut oqaluuserisassat akuerineqarnerat

Ole Mølgaard-Motzfeldt (Kujataa) siunnersuuteqarpoq Kujataani qarasaasiaqarnerup tungaatigut Kimik IT A/S-imit sullinneqaramik suliffeqarfimmut tassunga tunngatillugu eqqartuussisutigut aalangiinerup kingunerisinnaasai pissutigalugit tamanna oqaluuserisassanut ilanngunneqassasoq.

Aqutsisup innersuussutigaa oqaluuserisassat kommuninit ilaasortaasunit qaammatit pingasut sioqullugit tunniunneqareersimanissaannik malittarisassaq. Kujataanilli oqaluuseritinniarneqartoq siulersuisut nalunaarutaata oqallisigineqarneratut atatillugu saqqummiunneqarsinnaavoq.

Oqaluuserisassat akuerineqarput.

Imm. 4: Siulersuisut nalunaarutaat

Siulittaasoq **Søren Alaufesen** siulersuisut nalunaarutaannik saqqummiussivoq allakkatigut nalunaarut qaammatip ataatsip matuma siorna nassiunneqarsimasoq innersuussutigalugu ”oqaasiinnakut” nalunaarummik pisut kingullit taasariaqartortaannik imalimmik taperlugu (takuuk *ilanngussaq 2*).

Isak Hammond (Avannaa): Siulersuisut akiliisitsiniartarnermut tunngatillugu isummernerat taper-sersornarpoq. Innuttaasut kommuninut akiitsugarilersimasaat nikinneq ajorput, killormulli amerliartorlutik. Kommunit pitsaanagerusumik ingerlatsisinnaanerit kommuninit oqaatigineqartareerpoq. Piaartumillu aaqiisoqarnissaa pisariaqarpoq.

Aqqissuussinermi nutaami siunniunneqartoq soorunami pitsaasortaqaralarpoq, tassa pisariillisaanissaq anguniarneqarmat aammalu akiligassallit sumulluunniit pigaluarunik tammaaneqartussaajunnaarsinniarneqarmata. KANUKOKA-mi siulersuisunngortussat akiliisitsiniartarnermut tunngatillugu piffissami aggersumi pitsanngoriaataasinnaasut ajorseriaataasinnaasullu ataavartumik qanimullu malinnaaffigissagaat piumasaraarput – akileraartarnermut tunngasut ilanngullugit. Namminersornerullutik Oqartussanut akiitsut salliutinneqarnerulersimasorinarput kommuninut akiitsorineqartut tunulliunneqarlutik, tamannalu iluoornerisooq paasiniaarlunneqassasoq kissaatigaarput.

Akilerartarnermik aaqqissuusseqqinnerup kingunerisaanik Namminersornerullutik Oqartussat qaammatikkaartumik kommuninut a conto-mik akiliigallartarnerata nikerarnera iluarsineqartariaqarpoq. Akilerartarnikkulli innuttaasunut kiffartuussinermi allannguutit ersarissut ilaat nammineerluni nalunaarusiornermut tunngasoq iluarisimaaratsigu oqaatigissavarput. Tamatumani pisariillisaasoqarsimanera nuannaarutigaarput.

Piareersarfiit ilinniakkanik allagartartaarutaasinnaasunik periarfissarsiuussivigineqarnissaat pisariaqarsorinarpoq. Oqaatsinik pikkorissaanerit assersuutigineqarsinnaapput. Aatsitassarsiornermut tunngatillugu ilinniakkamik aallartitsisoqarsinnaanera piareersarneqartariaqarpoq.

Nunatsinni annertuumik sulisussaaleqilertoqarsinnaanera pinaveersaarniarlugu maannangaaq piareersaasiortoqartariaqarpoq. Tamatumalu qanoq ilusilersorneqarnissaa pillugu kommunini anguniagassiortoqarnissaa annertuumik pisariaqartinneqarpoq.

Gruppitsinniit sakkortuumik mianersuutigeqqarput piniartut aatsitassarsiornermut sangutikkiartuarneqarnissaannik eqqartuiuarneq. Kulturikkut tunngavipput akigisariaqanngilaq. Ammaffigisariaqarporli aalisartut piniartullu aatsitassarsiornermut ikaarsaarnermi peqataarusuttut periarfissinneqarnissaat.

Sulisussaaleqiffiusunut piffissap ilaannaani orniisoqartarsinnaanera aqutissiuuttariaqarpoq nunaqarfimmiit nunaqarfimmut imaluunniit nunaqarfimmiit illoqarfimmut il.il.

Kalaallit Nunaanni Nunaqarfiit Kattuffiannit (KANUNUPE) kissaatigineqarpoq nalunaarasuartaateqarnikkut periarfissat nutaat atorluarlugit ungasianiit atuartitsisinnaanerup nunaqarfinnut tamanut atuutsinneqalernissaa.

Namminersornerullutik Oqartussat tusarniaasarnermi piffissaqarluartitsisarnissaat sakkortuumik piumasaraarput. Tusarniaanermi KANUKOKA tamatigut aqutigineqartassaaq taamatullu aamma tusarniutit utertinneqarneranni.

Naalakkersuisut siulittaasuata kommunit nutaat piareersarsimaneq piareersimanerlu naapertorlugit suliassaqarfinnik tigooraanissaannik oqaasii assut iluarisimaarpavut naaperiaalluarnertut isigalugit.

Karl Davidsen (Qeqqa): Siulersuisut nalunaarutaat tamaat iluarisimaarlugu tusaatissatut tiguarput. Makkuli immikkut taarusuppavut:

Kimik IT A/S-ip akiliisinnajunnaartut suliassanngortinneqarnera Qeqqata kommuneriligassaanit tamakkiisumik taperserparput KANUKOKA-mut aallartitat siornatigut piumasarisarsimasaannut naapertuummat. Tassunga atatillugu kissaatigaarput kommunit maannakkut Kimik IT A/S-imit sulinneqartut pitsaanerpaamik piaarnerpaamillu ikiorneqarnissaat KANUKOKA-p isumagissagaa.

Nunaqarfinni meeqqat atuartut ungasianiit atuartitsinikkut ineriartortitsivigineqarnissaat siunertarlugu qarasaasiaqarnikkut atugaasa pitsanngorsaavigineqarnissaannik kaammattuineq tamakkiisumik aamma taperserparput.

Inuiaqatigiit pitsaasumik ingerlassappata ilaqutariinnik nukittorsaanissap pillugu kommunerujusuarni kivitseqatigiinnissamik KANUKOKA-p tungaaniit kaammattuuteqarneq nuannaarutigaarput ilassilluarlugulu.

Naggasiullugu oqaatigissavarput Qeqqata Kommuniani kommunerujussuannqornissatsinni sulinissat-sinnut qilanaarluta piareersimagatta.

Kommune Kujallermit uparuarneqarsimasoq taperserparput, tassa Namminersorerullutik Oqartussanit tusarniuterpasuit Inatsisartut ukiaanerani ataatsimiinnissaannut angumersiniaasut aasaanerani takkussuuttarnerat. Isumaqarpugut Inatsisartut suleriaasertik allannqortittariaqaleraat, inatsisiliorneq pipallataannqitsumik eqqissisimanerusumillu pilissappat Inatsisartut ataatsimiittarneri ataavarnerusumik ingerlanneqalertariaqarput.

Harald Bianco (Ane Egede Mathæussen-imit ilassuteqarfigineqarluni) (Kangia/Kitaa): Siulersuisut allakkatigut oqaasiinnartigullu nalunaarutaat tusaatissatut tiguarput. Taamaattorli kattuffiup siunissamut ersarinnerusumik tikkuussinissaa amigaatitut isigivarput – Namminersorerullutik Oqartussanit suliaasaqarfinnik tigusinissamut tunngatillugu aamma aningaasarsiorfigineqarsinnaasunik piaartumik tigusisariaqarnermut tunngatillugu.

Akilerartarnermi suliaasaqarfinnik qitiusumut nuussisimaneq kommuninut pitsaanngitsumik kinguneqarsimavoq. Kommunit ilaat aningaasaatinik uninngasuutinik kassekrediteqarlutik akiliisariaqartarput. Ajornartorsiutip tamatuma piaarnerpaamik aaqqinneqarnissaa kissaatigivarput. Akiliisitsiniartarnermut tunngatillugu kattuffiup isornartorsiuinera tamakkiisumik taperserparput. Namminersorerullutik Oqartussat piaartumik aaqqiissutissamik suliniuteqassasut noqqaassutigaarput, taamaannqippat susassaqaqarfiup kommuninut uterteqqinneqarnissaa eqqarsaatigisariaqartipparput.

Akissarsianut sulisoqarnermullu tunngatillugu isumaqatiginninniartarnerup kommunerujussuannqortussanit akissusaaffigineqalernissaa anguniarneqartussatut Kangia/Kitaanit isigivarput. Tassunga tunngatillugu paasiniaanerit ingerlasut sumut killinnersut paaserusukkaluarparput.

Isumaginninnermut peqqinnissamullu tunngatillugu ingammik isumaginninnermut tunngasutigut suliasat naluneqannqitsutut annertoorujussuupput. KANUKOKA-p taakkununga tunngatillugu sulisutigitisimasai nuannaarutigaaavut. Tassani annertunerusumik eqqartugarput tassaavoq meeqqanut naalasseriitsunut inissiisarfiliornissap kissaatiginartuunera. Ajornartorsiutip qiterpiaa eqqarsaatigalugu pingaartipparputtaaq ilaqutariinnut katsorsaasarfinnik pilersitsiortornerup annertusarneqarnissaa.

Mittarfiit umiarsualiviillu pillugit pilersaarutit ilaatigut avataaniit aningaasaliisinnaasut iluaqutigalugit ingerlaannarnissaat pingaartipparput. Ukiuni aggersuni illoqarfinni tamani eqqakkanik ikuallaaveqalernissaq pimoorunneqartariaqarpoq. Sanaartornerup kommunerujussuannqortussanut tunniukkiartuarneqarnissaata aningaasatigut malitseqartinneqarnissaa qulakkeerusupparput.

Nukissiorfiit aktieselskabinngortinneqarnissaata kinguartinneqarnera iluarisimaarparput. Kingornali aktieselskabinngortitsisoqassappat kommunerujussuarmut piginneqataanissaq soqutigisarivarput.

Illuliortiternermut atatillugu akissaatikitsut aamma eqqarsaatigineqassasut piumasarivarput. Inigisanit anisitaasartut eqqarsaatigalugit sulisut noorarsinnaanerannut aningaasaateqarfiup mobilitetsfondip qaammarsaatigineqarnissaa pingaartutut isigivarput.

Inissianut iluarsagassarpasuarput aningaasat malinnaatinneqarnissaat aamma piumasarivarput.

Avatangiisinut tunngatillugu KANUKOKA-p suliniuteqarnera nersualaartariaqartutut isigivarput, taamaattorli pilersaarutinut aningaasalersuinissap sulissutigineqarnissaa innersuussutigalutigu.

Kommunit inuutissarsiutini aningaasaleeqataasinnaanissaat pillugu inatsisip 1994-iminngaanneersup eqaannerusunngortinneqarnissaa Kangia/Kitaanit piumasarivarput. Tassani eqqarsaatigineqarpoq si-neriassorlutik aalisartut aalisariutaasa taarsorsorneqarnissaannut eqaannerusumik tapersersuisinnaa-
neq.

Siunissami aatsitassanik piiasoqalertussaatiillugu kommunerujussuit peqataatinneqartalernissaat pi-ngaartutut isigivarput.

Sulisunik piginnaangorsaaneq eqqarsaatigalugu siunnersuutigaarput kommunini sulisut KANUKO-
KA-p aaqqissuussaanik højskolertinneqartalernissaat, soorlumi Danmarkimi tamatumunnga assingu-
sumik aaqqissuussisoqarsimasoq.

Debora Kleist (Kujataa): Eqqartuussiviup aalajangererata kingunerisaannik KIMIK IT A/S-ip aki-
ligassarilersimasaasa naafferartumik akilersorneqarnissaannik ingerlatseqatigiiffiup siulersuisuisa
qinnuteqaataata KANUKOKA-ip siulersuisuinit itigartinneqarnera ajuusaarutigaarput atuisutut sul-
linneqarnerput pitsaasutut isigigatsigu.

Taamaattoq neriuutigaarput neriorsorneqarnerput naapertorlugu ajornartorsiutitsinnik kattuffimmiit
ikiorserluarneqarumaarluta innuttaasunut sullissinitsinnut kinguneqapilunngitsumik.

Immikkut maluginiarparput nunaqarfinni meeqqat atuartut ungasianiit atuartinneqartalernissaat isu-
massarsiatsialattut ullutsinnullu naleqquttutut isigineqartoq. Kommune Kujallermi ukiuni kingullerni
tamanna anguniarlugu suliniuteqartarsimavugut minnerunngitsumik savaateqarfittatsinnut pitsaasu-
mik sunniuteqartussaammat.

Kommune Kujalleq isumaqarpoq ilaqutariinnut nukittorsaanissaq kommunerujussuannngortussanit
kivitseqatigiiffineqartariaqartoq ilaqutariit nukittuut pisariaqartinneqarmata.

Siulersuisut nalunaarutaat tusaatissatut tigoriarlugu neriuutigaarput suliniutit tamarmik pitsaasumik
angusaqarfiujumaartut, uagullu Kommune Kujallermi suleqataaffigiumaarpavut.

Akilerartarnermut akiliisitsiniartarnermullu tunngasut nalunaarummi oqaatigineqartut pillugit KA-
NUKOKA-mi siulersuisut inakkumavavut aaqqiissutaasinnaasumik isumaqatiginninniaqqullugit
innuttaasunut sullissineq pitsaanerpaaq angusariaqarmat. Maannakkumi akiliisitsiniartarnerup ilua-
mik ingerlannginneranut ersiutit ilagaat kommunini tigorianaannik aningaasaateqannginneq. Ta-
matuma piaartumik aaqqiiffigineqarnissaa kissaatiginarpoq.

Kujataani Ikaarsaariarnermi ataatsimiitaliap siulittaasuata Simon Simonsen-ip Namminersornerul-
lutik Oqartussat kommuninut tusarniaasarnerminni periaasiat pillugu uparuaanera tamakkiisumik ta-
perserparput. Kaammattutigaarpullu Inatsisartut sulinerat ataavarnerusumik ingerlanneqalissasoq.

Siulersuisut nalunaarutaat aallartitanit tamanit *akuerineqarpoq*.

Imm. 5: Malittarisassat allannguutissaannik siunnersuutit

Siulittaasoq **Søren Alaufesen**: Siulersuisut aalajangersimasumik ataatsimik siunnersuuteqarnianngilat, periarfissanilli arlalinnik aallartitat ataatsimiinneranni oqaluuserilluagassanik aalajangigassanngortitsiniarlutik.

Kattuffiup malittarisassai Aallartitat ataatsimiinneranni aalajangiinerit naapertorlugit 1. oktobari 2008-miit atuutilersussamik allanngortinneqassapput.

- Siulersuisut siunnersuutigaat periarfissat pingasuusut ukua arlaat aallaavigineqassasoq:
  1. Siulersuisut aaqqissugaanerit ullumikkut atuuttoq, siulersuisunut ilaasortat tallimaallutik ullumikkutullu akissaateqarlutik, taakkununnga ilaalluni siulittaasoq piffissaq tamakkerlugu atorfeqartutut sulisoq – ataatsimeeqataasartuussallutilli borgmesterit sisamat, taasisinnaatitaa-natik siulersuisutullu akissaateqaratik.
  2. Siulersuisut tallimanik ilaasortallit, taakkununnga ilaalluni siulittaasoq piffissap ilaannaatigut atorfeqartutut sulisoq – ataatsimeeqataasartuussallutik borgmesterit sisamat, taasisinnaatitaa-natik siulersuisutullu akissaateqaratik.

Siulittaasoq 200.000 kr.-inik akissaateqassaaq ilaasortallu allat tamarmik immikkut 100.000 kr.-inik.

3. Siulersuisut tallimanik ilaasortallit, taakkununnga ilaalluni siulittaasoq piffissap ilaannaatigut atorfeqartutut sulisoq – ataatsimeeqataasartuussallutik borgmesterit sisamat, taasisinnaatitaa-natik siulersuisutullu akissaateqaratik.

Siulittaasoq 70.000 kr.-inik akissaateqassaaq ilaasortallu allat tamarmik immikkut 35.000 kr.-inik (selskabit pisortanit pigineqartut 400 mio. kr.-init ikinnerusunik kaaviiartitaqartut siulersuisuisa akissaateqartinneqarnerannut malittarisassat naapertorlugit).

- Siulersuisut aamma siunnersuutigaat kattuffiup aqqa pillugu aalajangersakkap (§ 1, imm. 1) oqaasertai nalinginnaasumik taaguinermut naleqqussarlugit iluarsineqassasut, tassa ”Kanukoka” aqqatut allassimalissalluni, kattuffiulli taaguutaa naalisagaanngitsaq ”Kalaallit Nunaanni kommunit kattuffiat” uiggiullugu allanneqassalluni.
- Aammattaq Aallartitatut ataatsimiittartut qinnuigineqarput apeqqutit uku isummerfigeqqul-lugit:

a) *Siulittaasoq suliuinnaarnermini akissarsiaqarallarsinnaatitaaajuassava aamma soraarnerussutis-iaqarsinnaatitaaajuassava?* (§ 12)

b) *Siulersuisunut ilaasortanik qinersinermut atatillugu partiinik suleqatigiikkuutaanik nalunaarute-qarnissamut periarfissiisoqassava?* (§ 6, imm. 3) (Periarfissaq tamanna aqutsinermut inatsit naaper-torlugu kommunalbestyrelsini atuutereerpoq, tassa partiit assigiinngitsut ataatsimiititaliani inissat inuttalersorneqarneranni teknikkikkut suleqatigiissinnaallutik).

c) *Aallartitat ileqquusumik ataatsimiinneranni najuutinngikkaluarluni ”tusagassiuutit allat aqqutigalugit” peqataasoqarsinnaassava?* (§ 5, imm. 7) (Aalajangersakkat maanna atuuttut aallartitat ileq-

quusumik ataatsimiinnerini telefonikkut videokkulluunniit peqataanissamut periarfissaqartitsinngilat).

d) *Aallartitamut allamut piginnaaniliinikkut peqataasoqarsinnaalissava?* (§ 5, imm. 7) (Ullumikkut aallartitat ataatsimiinneranni taamaallaat nammineq najuulluni taaseqataasoqarsinnaavoq).

Malittarisassat allannguutissaannik siunnersuutit oqallisigineqarneranni aalajangiussat

- Siulersuisoqarnermi periarfissaq 1 aalajangiunneqarpoq: Siulersuisut aaqqissugaanerat ullumikkut atuuttoq, siulersuisunut ilaasortat tallimaallutik taakkununnga ilaalluni siulittaasoq piffissaq tamakkerlugu atorfeqartutut sulisoq, ataatsimeeqataasartuussallutilli borgmesterit sisamat, taasisinnaatitaanatik siulersuisutullu akissaateqaratik.

Siulittaasup ullumikkut akissaateqartinneqarnissaa siulersuisunulli ilaasortat akissaa-taasa ukiumut 144.000 kr.-iniit 100.000 kr.-inut appartinneqarnissaat amerlanerussuteqartunit isumaqatigiissutaavoq. Kangia/Kitaani kommuninngortussamit siunnersuutigineqarpoq siulittaasoq piffissap tamakkerlugu atorfeqartutut sulissasoq kisianni akissaatai 350.000 kr.-inut ikilineqassallutik siulersuisunullu ilaasortat 100.000 kr.-inik akissaateqassallutik. Taasinermi 6-it 350.000 kr.-inik akissaateqartitsinissamut isumaqataapput, 14-it akerliullutik.

- Kattuffiup aqqa ”Kanukoka”-aassasoq aalajangiunneqarpoq, kattuffiulli taaguutaa naalisagaanngitsoq ”Kalaallit Nunaanni kommunit kattuffiat” uiggiullugu allanneqassalluni.
- Apeqqut a. Siulittaasup suliunnaarnermini akissarsiaqarallarsinnaatitaanerani soraarnerussutisiaqarsinnaataanerani aaqqissuussinerup ataannaarnissaa isumaqatigiissutigineqarpoq.
- Apeqqut b. Siulersuisunut ilaasortassani qinersinermut atatillugu partiinik suleqatigiikkuutaanik nalunaaruteqarnissamut periarfissiisoqarnissaanut Avannaa, Qeqqa aamma Kangia/Kitaa akuersipput, Kujataa akerliuvoq. Aqutsisoq inerniliivoq amerlanerussuteqartut isumaqataasut.
- Apeqqut c. Aallartitat ileqqusumik ataatsimiinnerini najuutinngikkaluarluni telefonikkut videokkulluunniit peqataasoqarsinnaalernissaanut Avannaa, Kangia/Kitaa aamma Kujataa akuersipput, Qeqqa akerliuvoq. Aqutsisoq inerniliivoq amerlanerussuteqartut isumaqataasut.
- Apeqqut d. Aallartitat ataatsimiinneranni aallartitamut allamut piginnaaniliinikkut peqataasoqarsinnaalernissaanut Avannaa, Qeqqa aamma Kujataa akuersipput, Kangia/Kitaa akerliuvoq. Aqutsisoq inerniliivoq amerlanerussuteqartut isumaqataasut.

Imm. 6: Ilaasortat siunnersuutaat

Ove Karl Berhelsen-ip Kangia/Kitaani Ikaarsaariarnermi ataatsimiititaliap siunnersuutaa saqqumiuppaa (”Aallartitat quppersagaanni” qupp. 32) ima imaqartoq:

Kommunerujussuanngortussat ineriartornerannik malinnaaviginninnermi periaatsinik inerisaanissamik siunnersuut:

Ineriartortitsinermik suliaqarneq KANUKOKA-p ataaniittussanngorlugu inissittariaqarpoq piaartumillu aallartinneqarluni kingusinnerpaamillu 2009-p aallartinnerani. Pissutsit aalajangersimasut takussutissaqartittarnissaannik pisariaqartitsinerup saniatigut aamma meeqqat inuusuttullu atugaannik pitsanngorsaannissamut ataqatigiissumik takussutissaqartitsinissaq pisariaqartinneqassaaq.

Isak Hammond (Avannaa): Siunnersuut taperserparput siulersuisunngortussallu atorfillit peqatigalugit tamatuma piviusunngortinnissaanut ilusilersuissapput.

Karl Davidsen (Qeqqa): Siunnersuut ima paasivarput kommunit assigiinngisitaartunik ingerlatsisarnerat peqqutaaqataalluni kommunit ilaat torrallaanerullutik ilaalli torrallaavallaratik angusaqartartut, taamaattumillu isummanik pitsaasunik katersuivimmik pilersitsisoqartariaqartoq. Tamanna isumasarsiatialattut tiguarput, siunnersuutillu piviusunngortinneqarsinnaanissaa anguniarlugu KANUKOKA ataqatigiissaarisussatut piukkupparput.

Harald Bianco (Kangia/Kitaa): Siunnersuut akuersaarparput, siulersuisunngortussallu suliakkerneqassapput tamatuma pilersaarusiornissaanik aningaasalersorneqarnissaanillu.

Debora Kleist (Kujataa): Siunnersuut ilassilluarlugu akuersissutigaarput.

Aqutsisoq inerniliivoq siunnersuut tamakkiisumik *taperserneqartoq*.

Imm. 7: Kattuffiup 2007-imut naatsorsuutai

Martha Labansen (KANUKOKA-p direktøria) naatsorsuutininik saqqummiussivoq – takuuk “Aallartitat quppersagaat” qupp. 33-38.

Isak Hammond (Avannaa): Naatsorsuutit nersualaagassaasumik angusaqarfiusimasut akueraavut.

Karl Davidsen (Qeqqa): Aningaasanik aqutsisimanerup torersumik pisimanera takusinnaagatsigu naatsorsuutit akuersissutigaaavut.

Astrid Fleischer Rex (Kangia/Kitaa): Siulersuisut sulilluarsimapput, naatsorsuutillu akueraavut.

Debora Kleist (Kujataa): Nassuiaatigineqartut tusaatissatut tigullugit naatsorsuutit akueraavut.

Aqutsisoq inerniliivoq naatsorsuutit *akuersissutigineqartut*.

Imm. 8: Kattuffiup 2009-mut missingersuusiai 2009-mullu ilaasortat akiliutissaasa aalajangerneqarnerat

Martha Labansen (KANUKOKA-p direktøria) missingersuusianik saqqummiussivoq – takuuk “Aallartitat quppersagaat” qupp. 39-41. Malugeqquaa aningaasartuutissat missiliuutini ullumikkut kattuffiup ingerlatai tunngavigineqarmata, taamaattumillu aallartitat ataatsimiinneranni immikkut suliniutissat pillugit aalajangiisoqarpat missingersuusiat tamanna naapertorlugu iluarsineqartussaaju-maarmata.

Isak Hammond (Avannaa): Missingersuusiat akuersissutigaaavut, paaserusulluguli Kimik IT A/S-ip eqqartuussisulersuunneqarnerata inernera qanoq sunniuteqassanersoq.

Karl Davidsen (Qeqqa): Missingersuutit saqqummiunneqartut iluarisimaarpavut. Ilisimavarpulli aallartitat ataatsimiinneranni aalajangigassat arlallit missingersuutini niksitsisinnaasut, taakkulu teknikkikkut iluarsiissutaasinnaassapput. Aamma ilaasortaanermut akiliutissatut siunnersuut akuersissutigaauput.

Astrid Fleischer Rex (Kangia/Kitaa): Missingersuusiat kusanartutut isigalugit akuersissutigaaavut. Siulersuisoqarnermi sipaarutissat suliniutissatut Kangia/Kitaanit siunnersuutigisatsinnut atorneqarsinnaapput.

Debora Kleist (Kujataa): Siulersuisut akissaateqartinneqarnerata allannguutissaanik inassuteqaatterput innersuussutigalugu missingersuutit tusaatissatut tiguavut, iluatsillugulu paaserusukkaluarparput Kimik IT A/S-imit taarsiissutigineqartussat missingersuutini qanoq sunniuteqassanersut.

Søren Alaufesen (siulittaasoq): Missingersuusiat eqqartuussisuni suliap naammassineqannginnerani suliaapput. Kisianni isumaliutigineqarpoq aningaasat allaffissornikkut IT-mik ineriartortitsinermi atorneqarsinnaajumaartut.

Ove Karl Berthelsen (siulersuisunut ilaasortaq): Missingersuusiat pissutsit ilisimaneqartut qulakkeerneqarsinnaasut tunngavigalugit suliaapput. Siulersuisunngortussat nalilersuilluarlutik aningaasat eqqartuussinerup inerneratigut isertitaajumaartussat qanoq atorneqarumaarnerannik siunnersuuteqartariaqarput.

Aqutsisoq inerniliivoq missingersuutit *akuerineqartut*.

Imm. 9: Siulittaasussamik qinersineq

Karl Lyberth Siumut sinnerlugu nalunaarpoq Enok Sandgreen siulittaasussatut qinigassanngortillugu, taassumalu Kîsta P. Isaksen siulersuisuni sinniisussarissagaa.

Allamik qinigassanngortitsisoqanngilaq.

Taasineq ima inerreqarpoq: **Enok Sandgreen**ip siulittaasunngornissaanut 17-it isumaqataapput, akerliusoqanngilaq, pingasut taaseqataanngillat.

Imm. 10: Siulersuisunut ilaasortassanik qinersineq

Siulersuisuni inissat tallimaat D'Hondt-ip agguaarisaasia malillugu Siumup Atassutillu tannermoortigissavaat.

Karl Lyberth (Siumut) nalunaarpoq inissaq taanna tannermoortiginagu Siumup Atassummut tuniukkaa. Tamatuma kingorna siulersuisuni inissat ima inuttalerneqassasut nalunaarutigineqarpoq:

Ove Karl Berthelsen, Inuit Ataqatigiit – sinniisussaralugu Debora Kleist
Bendt B. Kristiansen, Inuit Ataqatigiit – sinniisussaralugu Isak Hammond
Ane Egede Mathæussen, Siumut – sinniisussaralugu Evelyn Frederiksen
Søren Alaufesen, Atassut – sinniisussaralugu Karl Davidsen

Enok Sandgreen: Siulittaasutut qinigaaninnut qujavunga. Partiinit assigiinngitsunit pigaluarluta sulitatta, tassa innuttaasut, suleqatigiissutiginnissaanut pisussaaffeqarpugut. Ukiut pissanganartut ornipavut. Suliassaqarfinnik kommuninut pitsaanerpaamik nussuinissaq anguniagaraarput, borgmesterillu KANUKOKA-p siulersuisuini aalajangersimasumik ataatsimeeqataasalernissaat tamatuma nukittuumik suleqatigiissutiginnissaanut periarfissiivoq.

Søren Alaufesen: Siulersuisuni suleqatigiilluarsimanerput qujassutigaara, aallartitallu ataatsimiinnerata matuma kusanartumik naammassineranut peqataasusi tamassi qutsavigaassi – aallartitat, atorfilittat minnerunngitsumillu Danmarkimit tikeraat.

Imm. 11: Tamalaat

Taasarialinnik saqqummiussisoqanngilaq.

ILANNGUSSAQ 1

Asasakka aallartitat,

KANUKOKA-mi aallartitat ukiumoortumik ataatsimiititsinerannut qaaqqusissummut Naalakkersuisut sinnerlugit qjavunga. Ullunut pissanganartunut qilanaarpunga.

Programmimi atuarneqarsinnaavoq, ukioq manna Aallartitat ataatsimiinnerat, aqqissuussaaniikkut iluarsaaqqinnerup aammalu kommunit kattussuunnissaasa, qaammatit sisamaannaat qaangiuppata pisussap, kingunerisaanik siunissami KANUKOKA-p atuunnissaanik annertuumik imaqtartussaa-soq. Kattussuunnissaq taamak qanitsigilermat isumaqarpunga pissutissaqartoq kingumut qiviassal-luni eqqaamallugulu tamarmik qanoq aallartinersut.

Aqqissuussaanermut ataatsimiititaliap nalunaarusiaa tunngavigalugu Inatsisartut 2003-imi ukiak-kut periusissat marluk kinguliiniittut akuersissutigaat:

1. Namminersornerullutik Oqartussat tunngaviatigut taamaallaat suliarissavaat suliassat inatsi-sinut tunngassuteqartut aammalu kommuuninit nakkutilliineq, taamaattumillu kommunit tunngaviatigut suliarissallugit pisortat ingerlatsinikkut suliassaasa naammassineqarnissaat.
2. Tamatuma kingunerisaanik kommunit kattussuunneqassapput annerusunngortillugit suliat naammassiniarnerat pitsaaneruleqqullugu.

Tamatuma kingorna kommunit Namminersornerullutillu Oqartussat iluarsaaqqinnermik suliaqarput, aammalu suliat taamaattut ingerlanneqarnerannut atatillugu oqallinneqartaraluartoq, taamaattoq suliaq pitsaasumik isumatusaartumillu suleqatigiiffiusimavoq. Tamatumunnga qujarusuppunga!

Aqagu ikaarsaariarnermi ataatsimiititaliat siulittaasui naapissavakka suliassallu ingerlateqqitassat pillugit oqaloqatigissallugit. Ataatsimiinneq upernaq Nuummi siulittaasunit ataatsimeeqateqarnin-nut malitseqartitsineruvoq.

Tassunga tunngatillugu paasivara, Kanukokami siulersuisut aallartitat ataatsimiinneranni nalunaaru-taannit ersittoq, ikaarsaariarnermi ataatsimiititaliat amerlanersaasa kommunit nutaat aallartinner-minni suliassanik nutaanik tigusinissartik kissaatiginngikkaat. Ikaarsaariarnermi ataatsimiititaliat

nalilerpaat, sulisut siullermik atorineqartariaqartut kommunini nutaani suliaasaqarfiit pioreersut akisussaassusilimmik ingerlanneqarnissaasa qulakkeerneqarnissaannut.

Aamma atuarneqarsinnaavoq, kommunini politikkerit qinigaarlaat tulleriarinerat ataatsimut isigalugu unaasoq, aallaqqaammut kommunerujussuit nutaat aallartissasut pitsaasumik patajaatsumillu. Peqatigisaanik suliaasanik nutaanik tigusinissaq piareersarneqarsinnaavoq, tamaalilluni suliaasat kommuninut tunniunneqartut akisussaassusilimmik ingerlanneqarnissaannut atugassiissutit pisariaqartinneqartut pissarsiarineqarnissaat qulakkeerneqassallutik.

Tulleriarinermut tamatumunnga Naalakkersuisut isumaqataalluinnarput.

Tamanna isumaqanngilaq, suliaasat Namminersornerullutik Oqartussaniit kommuninut nussorneqarneranut suliaasaq tunngasoq ingerlateqqinneqassanngitsoq, tamannami aaqqissuussaaniikkut iluarsaaqqinnermut tunngaviummik piumasagaataamat. Kisiannili isumaqarpoq kommunit aaqqissuusaanerup nutaap ineriartortinnissaanut eqqissillutik suliaqarnissaminnut piffissaqassasut. Tamatumani aamma piumasagaataavoq kommuunini sulisut pikkorissut peqataatinneqassasut aammalu qulakkeerivigineqassallutik iluarsaaqqinnermut atatillugu suliffimmi sapinngisamik pitsaernerpaamik atugassaqartinneqarnissaminnik.

Naalakkersuisut ingerlatsinermi tamatumani kommunit soorunami tamakkiisumik tapersorsorniarpaat, aammalu suleqatigiinnerup ingerlaqqinnissaa qilanaaralugu. Tamatumani Naalakkersuisut tamatigut isummeneraat, kommunit kattuffiata Kanukoka-p suliarlaqqinnissami qitiusumik inissisimanagera. Kanukoka-mut qanittumik attaveqartarnera ingerlateqqissavara akuttunngitsumik politik-kikkut isummersoqatigiittarnissaq siunertaralugu.

Naalakkersuisut sinnerlugit akiliisitsiniartarnermi suliaasap qitiusumut inissinneqarnerata killiffia saqqummiutissavara.

Qitiusumut inissiinermi siunertaavoq ilaatigut innuttaasut inatsisitigut isumannaallisaaffigineqarnerata annertusarneqarnissaa ilaatigullu aamma akiliisitsiniartarnermi suliaasap annertunerusumik aallunneqarnissaa aamma sulisut ikinnerusut atorlugit, tamannalu annerpaamik inuiaqatigiit tamar-mik taamaattumillu aama kommunit soqutigisaraat.

Pisortanut akiitsut, namminersornerusunut kommuninullu, ullumikkut 700 mio. kr-nit angungajasimavaat, taakkunannga annertunerpaajullutillu oqimaannerpaajullutik uersakkanut akiligassat, taakkua 200 mio, kr.-t sinnerlugit akiitsugaqarfiullutik, akileraarutinut sinneruttut aamma Akileraarutit A-t aammalu taakkua erniaat amerlassuseqarlutik 250 mio. kr.-it miss., ESU-mit taarsigassarsiat 75 mio. kr.-t miss. aammalu ineqarnermut akiligassat 50 mio. kr.-t miss. Sinneruttut agguataarsimapput ilinniarnermut atatillugu taarsigassarsianut, kallerup inneranut, imermut, kiassarnermut, eqqaavinnut aamma pujoorfiit paaviartarnerannut, ulluunerani paaqqinnittarfinnut aamma pisortanit utertitassanngorlugit taarsigassarsianut il.il. akiligassanut.

Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiinnut akiligassat saniatigut, aamma nunanit allanit, pingaartumik qal-lunaanit aamma nunani avannarlarmiunit, akiligassat aamma akileraarutinut akileeqqusissutit 30 mio. kr.-t miss. akilersinniagassaraavut, taamaaqataanillu aamma uagut akileeqqusissutigut taakkunannga akilersinniagassanngorlugit nassiussinnaavagut, akiitsulik Danmark-imut nunanulluunniit avannarlernut allanut nuussimappat.

Takusaratsigu, akiligassalik nuttartuurtuusoq, pingaaruteqarpoq pimoorullugu akiliisitsiniarnissaq qulakkiissagutsigu, akiliisitsiniarnerup qitiusumik suliarineqarnissaa, siusinnerusukku kommuunit ataasiakkaat akiliisitsiniartarnerannut taarsiullugu.

Akiliisitsiniartarnerup qitiusumut nuunneqarnera – soorlumi aamma akileraaruserinermut tunngatil-lugu taamaassimasoq – allannguineruvoq annertoq, ilaatigut nassataqarsimasoq aningaasat pissar-siassat nalunaarsorneqarnerannut atatillugu annertoorujussuarmik suliaqarnermik, suleriaatsit al-lanngortinneqartut atuutilersinneqarnerannik il.il. Tamakkiisumik sunniutai ullormi siullermi angu-neqarsinnaanngillat, taamaattumillu aamma ullumikkut – allannguinermit qaammatit arfinilissaat qiteqquttoq – ilimagineqarsinnaanngilaq akiliisitsiniarneq tamakkiisumik sunniuteqalersimassasoq, naak tamanna kissaatiginaraluartoq.

Taamaattumik uanga Naalakkersuisullu isumaqarpugut, suliap ingerlanerani sunniuteqalernissaata tungaanut pisariaqartitaanik piffissalissagipput, aammalu qitiusumut inissiineq maannakku nalilis-sallugu, immaqalu isumaliutigeqqissallugu piaarpallaartoq.

Naalakkersuisut nalunngilaat kommunit arlallit ersersissimagaat maluginiarsimagitsik akiliisitsiniartarneq annikinnerusumik sunniuteqalersimasoq, imaluunniit unittuuissimasoq, qitiusumut inissiinerup kingorna – kisiannili taamaattoqanngilaq.

Piffissami maj-imiit juli-mut 10 mio. kr-t sinnerlugit akiliisitsissutigineqarsimapput Kalaallit Nunaanilu kommuninut tamanut nassiunneqareersimallutik.

Nalilersussagussiuk aningaasat taakkua siusinnerusukkut pisartakkassinnit annertunerunersut annikinnerunersulluunniit, naatsorsuutigissavarsi akileraartarnermut akiligassatoqqat 01/04-2008-imi kommunimiit Namminersornerullutik Oqartussanut nuunneqarmata, aamma taakkua akiligassartaannik piunasaqaatit ilissi kommunissinnut akilerneqartarmata ataatsimoortumik tapiissutit aqqu-tigalugit, taamaattumillu piunasaqaatinik akiliisitsineqaraangat ingerlaannartumik kommuninut akilerneqartarnerat atorunnaarluni.

Imaassinnaavoq aamma kommunissinni aningaasat ingerlaarnerata allannguuteqarnera malugisimagissi, tassami namminersornerusut pisassaata aammalu kommunit allallu pisassaata kommunip karsianut nakkartinneqassaarmata, kingusinnerusukkut akiligassaqarfinnut pineqartunut ingerlateqqitassanngorlugit. Matumani assersuutigineqarsinnaapput ineqarnermut INI'p akileeqqusissutai, uersakkanut- aamma akileraarutinut kommuuninut allaniit, qallunaat kommuiniit il.il. akileeqqusissutit.

Akiliisitsiniartarnermik suliassap annertussusia kommunit nalilersussagunikku, naatsorsuutigissa-vaat akiligassaalersimasuinnaat kisimik, pinngitsaaliinikkut akiliisitsissutigissallugit nassiunneqartut, siusinnerusukkut taaneqartunut 10 mio. kr.-nint ilaammata.

Taakkua saniatigut soorunami aamma nammineerluni akiliinerpassuaqarpoq, innuttaasup nammineerluni kommunimut akilertagai. Siusinnerusukkut kisitsisit taakkua marluk ataatsimut isigineqartarput, taamaattumik imminnut assersuunneqarsinnaanngillat.

Qitiusumut inissiisimanerup pitsaasumik sunniuteqarsimaneranut assersuutitut oqaatigisinnaavara, ukioq manna pisassanik ilanngaassinertigut, peqataalernikkut aamma 2007-imut akileraarutinik sinneqartoorutinut ilanngaassinikkut nuna tamakkerlugu akilersinneqarsimammata 43 mio. kr.-t

miss., taakkualu ukiunut siusinnerusunut sanilliullugit qaffasinnerupput. Aningaasanut taakkununga soorunami kommuninit piunasaqaatit ilaapput, taakkualu maannakkut kommunissinnut akiliortorneqarnerat ingerlavoq. 10 mio. kr.-t akilersinneqareersut saniatigut taakkua akilersitaapput.

Naalakkersuisut nalunngilaat Skattestyrelsip ilisimagaa, akiliisitsinerit kommuninut ingerlasussat tunniunneqartarnerat tamakkiisuujuaannangitsoq, kisianni tamanna aaqinniarlugu ilungersuullugu sulissutigineqarpoq, aammalu ajornartorsiutit sapinngisamik piaartumik qaangerneqassapput.

Piffissaq maannamut atorneqarsimavoq aaqqissuussaannerup nutaap pilersinneqarnissaanut, kisianni suliaq taanna maannakkut naammassisutut oqaatigineqarsinnaavoq, maannakkullu akiliisitsiniarnermi periusissaq suliarineqalerluni, taannalu atortinneqalissaaq ukiap ingerlanerani.

Taamaattumik Naalakkersuisut isumaqarput, qitiusumut inissiineq pissusissamisut ingerlasoq, aammalu siunissami akiliisitsiniartarneq pitsaanerulersikkumaaraa sulisunillu atuinikinnerulersillugu aammalu aaqqissuussinerup, tassani namminersornerusut kommunit akileraarutitigut piunasaqaatitoqaat "pisiaralugit", ilumut kommunit atoriaannarnik aningaasaateqarnerat pitsaanerulersisimagaa, tassami piunasaqaatit maannakkut piffissaq eqqorlugu ataatsimoortumik tapiissutit aqqu-tigalugit isertinneqartalermeta.

Kommunit unneqqarillutik akiliisitsiniartarnerup qitiusumut nuunneqarniarnerani peqataasimapput, 01/04-2008-p siornatigut kingornatigullu, aammalu Naalakkersuisut qularinngilaat, ingerlaatsip taassuma ingerlatiinnarneratigut angujumaaripput akiligassarpassuarnik pimoorullugu akiliisitsiniarnissaq, tamatta soqutigigatsigu taakkua akilersinneqarnissaat.

Kommunit ataasiakkaat suliassat pinngitsaaliinikkut akiliisitsiniarnissat pillugit aalajangersimasunik apeqqutissaqarunik, taava akiliisitsiniarnermi oqartussaasut tamatigut piareersimapput.

Pisortat suliassaqarfiinik aaqqissuusseqqinnerup kinguneraa qarasaasiaqarnikkut ineriartortitsinerup allisarneqarneranik. Taassuma ataani ataatsimoortumik pisarialimmik suliniutit allaffissornikkut ineriartortitsinermut ikiutaasussanik aallartitsisoqarpoq pisortat ingerlataannut kommuninut Namminersornerullutillu Oqartussanut iluaqutaasussanik aammalu innuttaasunut suliffeqarfinnillu sulissinerup pitsanngoriarnissaanik kinguneqartussamik.

Taamaasilluni pilersitsisoqarpoq ”Pisortat ataatsimoorlutik Qarasaasiakkut Aqutsisoqatigiiviniq” 4-inik kommuninit aammalu Namminersornerullutik Oqartussaniit 4-inik ilaasortaartumik. Aqutsisoqatigiit taakku suliaassaraat qarasaasiaqarnikkut maannamut suliniutit aammalu siunissami suliniutaasussat nakkutigissallugit. Assersuutigalugu qarasaasiaqarnikkut maannamut suliat ilagaat innuttaasut sullinneqarnerat pitsaasumik qularnaarniarlugu ingerlanneqassammat allanngortiterinermut atatillugu. Tamanna pillugu annertunerusumik ualeq manna nassuiaasoqarumaarpoq.

Aningaasarsiorneq imminut napatittoq.

Tamatununga peqatigitillugu inuussutissarsiutitigut pilersaarusiit pissanganartorpassuit siunnerfigaavut, ukiut aggersut ingerlanerini immaqqa aallartikkumaagassavut. Matumani taasinnaavaakka Maniitsumi alumiinilorfissaq aammalu aatsitassat ikummatissallu iluanni paaanissamik pilersaarusiit. Taakkua saniatigut aamma taaneqarsinnaapput nunarsuarmi uuliasiornermik gassisiornermillu ingerlatseqatigiiffiit annerpaat ilaat ukiuni makkunani nunatta sinneriaani oliamik gas-millu ujarlemata.

Naalakkersuisuni anguniagaraarput inuiaqatigiit innuttaasullu allannguutissanut unammilligassanullu tamakkununga piareersarneqarmissaat ilinniarnep annertusineqarnera aqutugalugu. Innuttavut piareersimalersissavagut piginnaasanik naleqquttunik piginnaaneqalersillugit suliaasanik kivitsisinaalersilluta, taamaaliornitsigut iluanaarutissarput annerpaaq angusinnaajumallugu, taamanikkut namminerneerseq inuussutissarsiutitigullu pilersaarusiit taaneqareersut ilaasa pilersinneqareersimanissaat neriuutigalugu. Tamanna periarfissiisaaq siunissaq ungasinnerusooq isigalugu kalaallit aningaasaqarnikkut imminut napatinnissaannik, avataanit tapiiffigineqarnissamik qilersorsimanngitsumik, siunertap pisiviusunngortinnissaanut.

Kisianni allannguutissat unammilligassallu annertuut anigorneqassappata, aningaasarsiornerlu imminut napatittoq anguneqassappat, taava tunngavissat pingaarnepaat ilagaat sallerpaatillugu eqqarsaatigissagatsigu nunarput tamakkerlugu, piffinni ataasiakkaani soqutigisavut salliutinnagit.

Assersuutigalugu illoqarfimmi aalajangersimasumi atlantikoq qulaallugu timmisartunut mittarfiliornissaq inuiaqatigiinnut iluaqutaasinnaassanngippat, taava piffimmi politikeritut tamanna tusaatissatut tiguneqartariaqarpoq, naak mittarfiorneq immini illoqarfimmi namminerme iluaqutissaagaluarpalluunniit. Akiligassartaami inuiaqatigiit sinnerisa akilertussaammassuk. Inuiaqatigiittut qanor-

luunniit ilioraluarutta piffinni soqutigisat taamaattut immikkut akissaqartinngilagut, peqatigitillugu kissaatigigutsigu aningaasatigut imminut pilersornissatta anguneqarnissaanik siunertaqarnitta anguneqarnissaa.

Aningaasalersuinikkut naligiisitsineq aamma aaqqissuussaannikkut iluarsaaqqinneq

Aamma tamakkiisumik isummersornissaq eqqarsaatigalugu siunissami pisortat aningaasartuutaasa isertitaasalu kommuunit Namminersornerullutillu Oqartussat akornanni agguarneqartarnerat ilann-gunneqartariaqarpoq. Illuatungeriinnut pingaaruteqarpoq suliassat sularineqartut taakkunungalu aningaasalersuutit silatusaartumik naligiissinneqarnissaasa qulakkeerneqarnissaat.

Ullumikkut Namminersornerullutik Oqartussat isertitaasa amerlanersaat bloktilskud-imik pisuup-put. Ataatsimoortumik tapiissutit annertussusiat ukiorpasuarni aaqqiissuteqarfigineqartarpoq danskit akigititaasa aningaasarsiaasalu annertusiartornerat tunngavigalugit. Namminersulernerup eqqunneqarnissaa akuersissutigineqarpat, taava ataatsimoortumik tapiissutit periuseq taanna atorlu-gu ukiut tamaasa aaqqiissuteqarfigineqartassapput. Aamma suliassaqarfinnik naalagaaffimmiit maanga nuussinernut atatillugu aningaasanik atugassiissutinik malitseqartitsisoqasannngilaq. Pissut-sit tamakkua namminersulivinnissaq pillugu isumaqatigiissummi, novembarimi inunnik taasisitsi-nikkut isummerfigisassatsinni, aalajangigaapput.

Naluneqanngitsutut ullumikkut akileraarutitigut inunniit isertitat 75%-iat kommuunit karsiisa pias-saraat. Namminersornermut isumaqatigiissummut sanilliukkaanni tamanna isumaqarpoq, aningaasa-tigut imminut napatissinnaanitsinnit annertusiartortitsinerput peqatigalugu, taava isertitat ataatsimut tamaasa isigalugit annertusiartornerat kommuuninut sukkanerujussuussaaq Namminersornerullutik Oqartussanut sanilliullugu.

Illuatungeriit suliassatigut ingerlatassaasa taakkualu aningaasalersornissaasa silatusaartumik oqi-maaqatigiisinnissaat qulakkeerumallugu, taava siunissamut pisariaqalersinnaavoq. Inatsisartut inat-sisit allannguutissaannik akuersissuteqarnerisigut kommuuninut suliassanik isumaginnittussanngor-titsinerat aallaavigalugu kommuunit aningaasartuuteqarnerulernerannut kommuuninut ataatsimoor-tumik tapiissutit aqutigalugit tamakkiisumik taarsiisoqartannginnissaa. Iliuusissaaq alla pisariaqa-lersinnaasoq tassaavoq, kommuunit ataatsimut akileraarutaannit iluanaarutip kommuninut ataatsi-moortumik tapiissutinut nuunneqarnissaa, peqatigisaanik kommuunit ataatsimut akileraarutaata nu-

na tamakkerlugu akileraarutinnortillugu allanngortinneqarneratigut. Taamaaliornikkut akileraarutit taakkua iluanni iluanaarutit qaffassutaat piviusoq Landskarsimut nakkartalissaaq. Aamma Maniitsumi alumiiniliorfissap aallartinnissaa pillugu aalajangiivinninnermi politikikkut oqallisigisariaqaraluarpagut akileraarutitigut isertitat agguataarneqartaartarnissaat.

Iliusissat tamakkua qulakkeerinneqataassapput kommuunit Namminersorerullutillu Oqartussat isertitatigut assigiinnerusumik ineriartortitsinissaannut. Tamarmik soqutigisaraat Namminersorerullutik Oqartussat aamma siunissami peqqinnissaqarfitta, ilinniarfeqarnitta ingerlanissaannut aammalu suliaassat allarpassuit pitsaasumik illersorneqarsinnaasumillu suliarineqarnissaannut atortussanik pisariaqartitanik peqarnissaat. Aamma pisariaqarpoq Namminersorerullutik Oqartussat illuatungeriunut tamanut isertitsissutaasinnaasunik nutaanik pilersitsinissamut pisariaqartitaminnik atortussaqaarnissaat, inuussutissarsiutitigut pilersaarusiata nutaat ineriartortinneqarnerannut, assersuutigalugu alumiiniliorfik aamma atortussiassanut piiiaffissanut pilersaarutitut.

Tassunga tapiliullugu aamma erseqqissarumavara, aaqqissuussaannikkut iluarsaaqqinnermut atatillugu Namminersorerullutik Oqartussaniit kommuuninut suliaasanik tunniussinerni, suliaasanik suugaluartunilluunniit tamanit tunniussinermi tunngaviatigut atuummat, tunniussinermut atatillugu atugassiissutinik allanik, suliap iluani aningaasanut inatsimmi atugassiissutaareersut saniatigut, malitseqartitsisoqassanngimmat.

Illuatungaatigulli qulakkeerumavara, suliaasanik siumut sukumiisumik piareersarluarneqanngitsumik tunniussisoqassanngitsoq. Sukumiisumik siumut piareersarluartoqassaaq ilaatigut inatsisiliornermut, suliaasaqarfimmik ingerlatsinermut aammalu tunniussinermut atatillugu kommuuninut ataasiakkaanut tamanut aningaasatigut kingunerisassaattut ilimagisanut tunngatillugu. Aningaasatigut kingunerisasaanut aammalu tunniussinermi atugassiissutinik agguaanermut tunngatillugu siusinnerusukkut tunngavissatut saqqummiussimasara erseqqissaatigissavara tassalu ataatsimut isigininneq salleryaatinneqartariaqarmat. Suliamik tunniussinermi atugassiissutinik agguaassinermi ilimagisariaqarparsi kommuunit ataasiakkaat annaasaqaateqarsinnaanerit aammalu allanngortiternermut atatillugu iluaanaruteqarsinnaanerit. Kisiannili soorunami naatsorsuineq tamarmiusoq arajutsinaveersaassavarput aammalu qulakkiissallutigu nutaamik suliaassat naammassiniarneqarnerannut atatillugu atugassiissutinik agguaassinermi kommuunit arlaannaalluunniit appariermik anner-tuumik misigisaqassanngitsoq.

Imminut napatissinnaasumik aningaasarsiornissap ineriartortinneqarnerani kommuunerujussuit nu-
taat aalajangiisuulluinnartumik inissisimassapput. Qulakkeerneqassaaq, aaqqissuussaani-
kkut iluar-
saaqqinnerup siunissaq ungasinnerusoq isigalugu nassatarissagaa ingerlatat angissuut iluaqutissar-
taasa atorluarneqarnerisigut, kattussuunnerup taamatut nassataqarnissaa neriuutigalugu, allaffissor-
nikkut aningaasartuutitigut ileqqaagaqarnissaq. Taamaattumik pingaartuuvoq ilissi kommuunini
aamma kattussuunnerup kingorna pingaartittuassagissi kommuunini aningaasartuutit alliar-
tornerisa
killilersimaarnissaat.

Eqqakkat

Naggataatigut samminiarpara eqqagassalerisarneq, piffissami kingullermi oqallisaangaatsiarsima-
soq. Tamatta isumaqatigiissutigisinnaagunarpaput ullumikkut eqqagassalerineq naammaginat-
tumik
tulluurtumilluunniit ingerlanneqanngimmat.

Naalakkersuisut kissaatigaat innuttaasunik oqaloqatiginninnissaq aammalu ilissi kommu-
nerujus-
suarni nutaaniittusi siunissami eqqagassalerisarnissaq taassuma aningaasalersorneqarnissaa pillugu.
Ajornartorsiutip tamatuma naammassineqarnissaannut periarfissat assigiinngitsut misissortussaava-
gut. Naammassinninnissamut periarfissat tamakkua kommuunerujussuarnut ataasiakkaanut naleq-
qussarsimassapput, aammalu nuna tamakkerlugu akileraarutip qaffaateqarnissaanik kinguneqassa-
natik.

Naggasiut

Naalakkersuisut sinnerlugit naggataatigut sulilluarnissassinnik kissaappassi qujassutigaaralu kom-
munit siunissaat pillugu pissutsit ilaannik pingaaruteqartunik saqqummiussinissannut periarfissin-
neqarama. Maannakkut kommunalbestyrelsit, nunaqarfinni aqutsisut aamma Naalakkersuisut oqal-
lisigisinnaavaat siunnersuutit piviusut kingornatigullu aalajangiiffigalugit. Isumaqarpunga tamatta
isumaqatigiissutigigipput, maannakkut piffissanngortoq pisortat aaqqissuussaananer-
anik allann-
gortit-
sinissamut, aammalu allannguinissat tamakkua pisariaqavitsinnagu kinguar-
teqqinneqassanngitsut.
Suleriaqqinnissaq pillugu tamassi oqalliseqatiginissassinnut qilanaarpunga.

Naalakkersuisut sinnerlugit ataatsimiilluarnissassinnik tamassi kissaappassi.

ILANNGUSSAQ 2

Siulersuisut nalunaarumminnik saqqummiussissutaat

Innersuussutigissavara siulersuisut allakkatigut nalunaarutaat qaammatip ataatsip matuma siorna kommuninut, ikaarsaariarnermi ataatsimiititalianut aallartitanullu nassiussuunneqareersimasoq, aammalu aallartitat kingullermik ataatsimiinnerata kingorna suliasat oqaluuserisassallu Kattuffiup akuuffigisimasai pillugit pingaarnerusutigut nassuiaataasoq.

”Oqaasiinnakkut nalunaarut” manna allakkatigut nalunaarummik saqqummiussissutaavoq kingullertigut pisimasut pillugit siulersuisut oqaasererusutaannik ilalik.

Ataatsimiinnerup matuma inatsiseqarnikkut tunngavigisai aallartissutigissagaanni oqaatigisariaqarpoq, Kattuffiup malittarisassaani ikaarsaariarnermi aalajangersakkat siorna maajimi aallartitat ataatsimiinneranni isumaqatigiissutigineqartut aallartitat ataatsimiinneranni matumani tunngavigineqarmata – tassa kattuffiup malittarisassai sisamanik kommunerujussuaqalernissamat isilernitsinni pisutsinut naleqqussarlugit ikaarsaariarnermi malittarisassanik ilasariaqarmata.

Ikaarsaariarnermi aalajangersakkat taakku naapertorlugit ukioq manna aallartitat ataatsimiinnissaat septembarimi pissasoq aalajangiunneqarpoq, malittarisassat naapertorlugit nalinginnaasumik maajimi pisaraluartoq, Ikaarsaariarnermi ataatsimiititaliat upernaq qinigaasut piareersarnissaminut piffissaqartariaqarnerat pissutigalugu. Ikaarsaariarnermilu ataatsimiititaliat taakku kommunalbestyrelsiulersussatut kattuffimmut aallartitassaminnik toqqaasimapput. Kiisalu maanna siulersuisuusut atuuffissaat septembarip naaneranut killilerneqarpoq, taamalu ataatsimiinnerup naalernerani siulittaasumut siulersuisunullu qinersisoqartussaavoq.

Aamma siorna aalajangersagaq nutaaq aallartitanik amerlassusiliisoq isumaqatigiissutigaarput. Taanna naapertorlugu aalajangersimasumik aallartitat pingasut saniatigut ”kommunimi innuttaasut amerlassusiisa 10.000-inik aallartinneri tamaasa aallartitamik ataatsimik qinersisoqassaaq”. Taamaallutik aallartitat katillutik 15-iupput, tassa Kujataanit pingasut, Kangia/Kitaanit tallimat, Qeqqanit pingasut Avannaanillu sisamat. Taamaasilluni siulersuisut aallartitatulli taasisinnaatitaammata maani ataatsimiittuni taasisinnaasut katilluta 20-uvugut.

•

Ataatsimiinnerup matuma pappialartaasa ilaanni innersuussutigineqarpoq, suliaq ukiuni kingullerni qulini Kattuffimmi aammalumi kommunini politikerit atorfillillu akornanni sammineqangaatsiarsimasoq. Allakkatigut nalunaarut suliarineqareersoq nassiussuunneqareersorlu, eqqartuussivik Østre Landsret Københavnimiittoq inaarutaasumik aalajangiivoq, KANUKOKA-p Kimik IT A/S-imut ingerlatseqatigiiffimmilu tassani aktiaatilinnut eqqartuussisulersuussinera eqqortuutillugu.

Eqqartuussisulersuussinermi pineqarpoq qarasaasiaqarfiup KANUKOKA Informatik-ip ingerlatseqatigiiffittut namminersortutut KANUKOKA-mit avissaartinneqarnerata kingorna, 1998-imi IT-mik ingerlatseqatigiiffimmik pilersitsinermi eqqunngitsuliortoqarsimanera. Østre Landsretimi eqqartuussisut eqqartuussummini erseqqissaapput Kattuffimmi sulisuusimasut ’taama pinsinnaatitaangillu-innarlutik’ Kattuffiup Kimik IT A/S-imi piginneqataassutinik amerlanernik piginneqataalerniarnera akornusersorsimagaat.

Aallartitat tamarmiullutik aalajangernerata kingorna eqqartuussisulersuussineq januaarimi 2001-imi aallartissimavoq. Soorlu nalunngikkissi Kalaallit Nunaata Eqqartuussiviata KANUKOKA taperser-

lugu marsimi 2006-imi aalajangiisoq. Taamatullu aalajangiineq eqqartuussisulersuunneqartut Østre Landsret-imut suliareqqitassanngorteqqippaat.

Suliarlu inaarlugu septembarip aallaqqaataani 2008 Østre Landsreti aalajangiivoq, Kimik IT A/S tassanilu aktiaatillit ataatsimoorlutik KANUKOKA-mut akiliisussanngortillugit 10 mio. kr.-inik eqqartuussisulersornerup aallartinneraniit ernialigassanik, tamatumalu saniatigut eqqartuussisulersuus-sinermi aningaasartuutininik 1,4 mio. kr.-inik, kingusinnerpaamik septembarip 15-iani 2008 akiligas-sanik.

Østre Landsret 1. septembari 2008-mi aalajangeereersorlu ingerlatseqatigiiffiup advokatia KANUKOKA-p direktørianut saaffiginnissimavoq akiliinissap ullunik 14-inik kinguartinneqarnissaa, ernianik isumakkeerinissaq immaqalu naafferartumik akiliioraanissamik aaqquissuussinissaq qinnutigalugit.

Kalaallit Nunaanni Kommuneqarfiit Kattuffiata siulersuisui septembarip 11-ani 2008 ataatsimiinnerminni isumaqatigiillutik aalajangerput qinnuteqaat tamanna ilassiumanagu. Siulersuisut erseqqissaapput suliaq eqqartuussut naapertorlugu ingerlanneqassasoq, aammalu suliaq pillugu apeqqutaasinnaasut Kimik IT A/S-ip advokatiata KANUKOKA-llu advokatiata akornanni oqaloqatigiissutigineqartassasut.

Kalaallit Nunaata Eqqartuussiviata marsimi 2006-imi maannalu Østre Landsretip tamarmik kattuffimmut annertuumik taarsiiffigineqartussanngortitsisimanerat KANUKOKA-p siulersuisuisa malugeqqaat. Maluginiarparpullu oqaaseq Østre Landsretip eqqartuussumminut tunngavilersuutimini atorsimasaa, tassa pineqartut 'pisinnaatitaaffiginnigilluinnakkaminnik' iliuuseqarsimasut. 'Pisinnaatitaaffiginnigilluinnakkaminnik' iliuuseqarneq oqaatsit allat atorlugit qanoq isumaqarnerseq maani nas-suiarniartariaqanngilaq. Tunngavilersuutigineqartormi erseqqereerpoq, paatsoorneqarsinnaanngilaq suunngitsuusiarineqarsinnaananilu.

Taasariaqarportaaq Kimik IT A/S-ip taarsiissuteqaqquneqarluni eqqartuussisulersuunneqarnissaata Kalaallit Nunaanni Kommuneqarfiit Kattuffiannut aallartitat ataatsimiinneranni tamanit isumaqatigiissutigineqarsimanera. Isumaqatigiissuteqarnikkut inaarissinnaaneq siusissukkut KANUKOKA-mit sulissutigineqalersimagaluarpoq. Tamannali Kimik IT A/S-ip soqutigisimanngilaa. Kingusinnerusukkut aallartitat ataatsimiinneranni aamma tamanit isumaqatigiissutigineqarpoq isumaqatigiinniteqartoqassanngitsoq, piumasarineqarlunili suliaq eqqartuussivimmi aalajangiiffigineqassasoq. Taamaalillutik siulersuisut pisinnaatitaanngillat taarsiissutissat, eqqartuussisulersuussinermi aningaasartuutit ernialiussalluunniit pillugit ingerlatseqatigiiffimmik isumaqatigiissuteqarnissaminnut.

Pingaartumik Kalaallit Nunaata Eqqartuussiviata 8. marsi 2006-imi aalajangiinerata kingorna IT-mik ingerlatseqatigiiffiup pineqartup nammineq isumaqatigiissuteqarfigisimasaasalu eqqartuussutit taamaattup aningaasatigut ajornartorsiulernermik kinguneqarsinnaanera ilisimaarisimavaat. Taamaakkaluartoq siulersuisut maluginiarpaat Kimik IT A/S-ip 23. maaji 2008-mi ataatsimeersuarnerani iluanaarutininik 1,5 mio. kr.-inik agguagassanngortitsisoqarsimasoq – tassa Københavnimi Østre Landsretimi eqqartuussutissamik aalajangiinialerseq sioqqutilaaginnarlugu.

Kommunit Kimik IT A/S-imit sullinneqartut ingerlatseqatigiiffiup atorunnaarsinnaaneranut sillim-martaarnissaat siulersuisut kaammattuutigereersimavaat. Siulersuisullu ippassaq ualikkut ataatsimiinnerminni aalajangerput ingerlatseqatigiiffiup atorunnaarsinneqarnissaanut (konkurs) suliaq aallartinneqassasoq.

Suliami tamatumani pisimasut ataasiakkaat qaqilernagit oqaluttuap ilinniutissartaata suuneranik sumullu atorineqarsinnaanerani isumaliutiginnilluarnissaq siulersuisut kajumissaarutigerusuppaat.

Siulersuisut suliaq tamanna tunngavigalugu torrutiinnarlugu inerniliissagunik marlussunnik taasaqarsinnaapput:

Siullermik; neriorsuutiniq eqqortitsinngitsoorneq akisunaarneqarsinnaavoq. Aappasaanik; naapertuilluartumik pisoqarnissaa aalajangiuisimassallugu imminent akilersinnaavoq. Pingajussaanillu; kommunit – imaappoq inuiaqatigiit – aningaasatigut, suliat pillugit ilisimasatigut piginnaasatigullu pigisaasa innuttaasut sullinneqarneranni pitsaanerpaamik iluaqutissatut pigiinnarneqarnissaat ataqatigiissinneqarnissaallu nakkutigiuartariaqarpoq.

•

Tamatuma eqqaasippaatigut maannamut iluatsitsilluarsimanngitsugut qarasaasiaqarneq systeminut tamani atorineqarsinnaasunut katersussallugu. Tamanna atuuppoq kommuninut aamma Namminersornerullutik Oqartussanut.

Qarasaasiatigut atassuteqaqatigiinnikkut periarfissat nutaat takkussortuartut alutorsaatigilluinnallaa-raavut. Kisiannili periarfissat nutaat tamakku nunatsinni isorartoqisumi allaffissornikkut pisariillisaanermut sunnuteqarluartumik atornissaat siunertaralugu ataqatigiissitsipallassinnaaneq kakkaffigisimanngilarput. Pisortat ingerlatsiviini aningaasaqarnikkut aqutsinermut qarasaasiatigut aqqis-suussinerit økonomisystemit assigiinngitsut ”imminnut oqaluussinnaanngitsut” atorineqarnerat ilisimaneqarluarpoq.

Taamaattumik pisortat ingerlatsiviini tamani atorineqartussamik økonomisystemiliornissamik noqqaaneq sakkortusartariaqarpoq.

Kommunini Namminersornerullutillu Oqartussani atorfillit ”Pisortat ataatsimoorlutik IT-mik aqutsisoqatigiivi”-nut aqqisusuaanermik iluarsaaqqinnissap piareersarneqarneranut atatillugu pilersinneqarsimasunut peqataapput. Soorlu allakkatigut nalunaarummi taaneqartoq, taamatut suleqatigiissitaqarnikkut qarasaasiaqarnikkut ataatsimoorlumik iliuuseqartarnissaq pisortaqaqfiillu ataatsimut isigalugit systeminik ataatsimoorussanik pilersitsisoqartarnissaa qulakkeerneqarsinnaavoq. Qilanaarutigeqaarpullu anguniagaq tamanna anguneqarsimanerarlugu oqarsinnaalernissarput.

Suliasaqarfimmi tamatumani misilittakkat ilinniutigalugit pisortat ataatsimoorlutik IT-mik aqutsisoqatigiivi, imaanngitsoq qarasaasiaqarnikkut ingerlatseqatigiiffiit ataasiakkaat, systeminik atorineqartussanik aalajangersaasarnermi ineriartortitsinermilu aqutsisuutillugit aqqisusuisariaqarpugut. Qarasaasiaqarnikkulli ingerlatseqatigiiffik sunaluunniit, pisortanit privatimilluunniit pigineqaruni, systemit aalajangiussat atorlugit kommuninik sullissinissamut neqeroorsinnaasariaqarpoq.

Taasariaqarportaaq IT-mut tunngatillugu katersuuffeqarnissamik pisariaqartitsineq erseqqimmat, tassa kommunit Namminersornerullutillu Oqartussat tamatumani ineriartornermik malinnaaqatigiiffeqarnissaat aammalu ineriartortitsinikkut, ilinniartitsinikkut ilinniartitseqqittarnikkullu iliuusissanik pilersaarusioqatigiiffeqarnissaat pisariaqartinneqarluni.

•

Allakkatigut nalunaarummi sulisoqarnermut tunngatillugu pingaartillugu taavarput aaqqissuussaanermik iluarsaaqqinnissami sulisoqarnikkuttaaq eqaatsumik toqqissisimanartumillu iliuseqartarnissaq tamanut iluaqutaassasoq, tassa sulisitsisunut sulisunullu.

Tassami aaqqissuussaanermik iluarsaaqqinnissami eqqarsaat pingaarnerpaaq tassaavoq allaffissor-nikkut pisariillisaanissaq innuttaasullu kiffartuunneqarnerata pitsanngorsarneqarnissaa. Pisariaqan-gikkaluarporluunniit oqaatigissallugu kommunini sulisut tamatumani apeqqutaalluinnarnerat. Er-seqqissarneqartuartaqarporli sulisoqarnermi aaqqissuussinermut nutaamut ikaarsaariarlunissaq piginnaasanillu ineriartortitsinissaq, kommunit nutaat isumannaatsumik aallartinnissaannut innut-taasullu kiffartuunneqarnerata pitsanngorsarnissaanik siunertap piviusunngortinniarnanun pingaa-ruteqarluinnartut.

Taamaattumik aamma suleqatigiissitat taaneqartut sulisoqarnermut tunngasutigit qulaajaasussan-ngorlugit Namminersornerullutik Oqartussanit KANUKOKA-millu pilersinneqarsimasut suli atuukkallarnissaat pissusissamisoorpoq, kommunit kattutilerneranni kingusinnerusukkullu Nammi-nersornerullutik Oqartussaniit kommuninut sulisunik nuussisoqartussanngorpat siunnersuinikkut ikiuuttussanngorlugit.

Sulisoqarnikkut ingerlatsineq ataatsimut isigalugu eqqaasariaqarpoq sulisussarsiortarneq ataavartu-millu sulisoqarniarneq pillugu aaqqissuussinernut tunngasunik pikkorissaanissanik Kattuffik neqe-rooruteqarmat.

•

Piginnaasanik ineriartortitsineq eqqartortillugu KANUKOKA-p aalajangiusimasariaqartippaa, ilin-niagaqarneq suliffeqarnerlu pillugit ilitsersuisarfinnik Piareersarfinnik aaqqissuussinerup nunatsinni inuiaqatigiinnut iluaqutaallualersinnissaa.

Piareersarfiit taakku nunatsinni ilinniagaqarnerup qaffassarneqarnissaanik suliniuteqarnermi pingaa-rutilimmik inissisimapput.

Tamatumani inuusuttut ilinniakkaminnik aallartitsilluaqqullugit tapersersugassat kisimik pineqann-gillat. Aammali pineqarput inersimasorpassuit ilinniagaqarsimanngitsut kisiannili inuiaqatigiit ine-riartorteqqinneqarnissaanni, soorlu aatsitassarsiornermi, iluaqutaallualersinnaasut. Kommunit qin-nuigaavut innuttaaqativut taakku eqqumaffigilluaqqullugit. Nukiit taakkunaniittut ilinniartitsinik-kuttaaq pillorinnerulersinniarneqassapput.

Periarfissaq iluatsillugu aammattaaq oqaatigeqqikkusupparput, nunaqarfinni meeqqat atuartut qara-saasiaqarnikkut attaveqaatit nutaat ineriartupiloortut iluaqutigalugit, ungasianiit atuartinneqarsin-naanerat isumassarsiatialaammut ullutsinnut naapertuuttoq. Ukiut arlallit qaangiuttulli KANUKO-KA-mi politikerit periarfissaq tamanna maluginiarluaqqullugu assigiinngitsutigut kajumissaarisar-simapput. Ullumikkut sumut killippugut? Kommunit tamatumani misilittagaqassajunnarsisut tu-nuarsimaarniaqinatik ilisimalikkaminnik allanut tusarliussinissaminnut. Ilinniagaqarnikkummi kin-guartooqqanerput iluarsiniarlugu periarfissat tamaasa atortariaqarpavut.

•

Allakkatigut nalunaarummi oqaatigaarput ukiut nikinneranni kommunit kattunnissarpiaanniit suliassaqarfinnik Namminersornerullutik Oqartussanit tigusinissaq ikaarsaariarnermi ataatsimiititalianit amerlanerpaatigut kissaatiginartinneqanngitsoq. Ikaarsaariarnermi ataatsimiititaliat isumaqarput, suliassaqarfiit tigummineqareersut atorlugit kommunit nutaat isumannaatsumik aallartinnissaat siulliullugu isumagigaanni ajunnginnerpaassasoq.

Tamanna isumatusaarnerullunilu piviusorsiorneruvoq, aammalu Aaqqissuussaannermut Isumalioqatigiissitat inassutigisaannut naapertuulluni. Suliassaqarfinnik Namminersornerullutik Oqartussanit tigusinissamik kissaatigisaq taamaalilluni sakkukillisinneqanngilaq. Tamanna suli kommunit aaqqissuussaannermik iluarsaaqqinnissamut taama annertutigisumut peqataarusunnerannut tunngaviusut pingaarnarpaat ilagaat. Kommunit suliassaqarfinnik tigusissapput aningaasartaat pillugit isumaqatigiinniarnert naammassippata piffissaq eqqortoq atorlugu.

Suliassaqarfinnik nuussinernik misigisaqqaammerpugut, akerlianilli sammivilimmik. Akileraartarnermik ingerlatsineq akiliisitsiniartarnerlu Namminersornerullutik Oqartussanit qitiusumik isumagineqalerput. Allakkatigut nalunaarummi qaammatip ataatsip matuma siorna nassiunneqartumi taaneqartut, qitiusumik ingerlatsilerneq kommunit naliliinerat naapertorlugu kommuninut ajorluinnartumik kinguneqaleriataarsimavoq.

Suliassanik qitiusumut nuussineq KANUKOKA-mit nuannaarutigisimangilarput. Kommunit tamatumunnga akerliliissutaat nangaassutaallu saqqummiunneqarsimapput, Inatsisartulli taamaaliornissaq aalajangiussimavaat. Tamatumalu kingorna KANUKOKA-mut apeqqutaaginnalersimavoq, aalajangiinerup allaanerusinnaagunangitsup sapinngisamik pitsaanerpaamik atugaqarfiunissaa.

Tamanna tunngavigalugu paasiinnarparput kiffartuussinerup innuttaasunut sammisortaata qitiusumiitinnissaa tamatigut tulluartsuunnaanngitsoq.

Ilanngullugu naalackersut siulittaasuannut aningaasaqarnermullu naalackersuisumut aammaarluta kajumissarusuppavut akiliisitsiniartarnermi akileraarutigullu sullissinerup qitiusumik inissin qarnerata kingorna, kommunit pisassaminnik sivisuallaamik utaqqisinneqartarnerata iluarsissuteqarfigineqarnissaa sukumiinerusumik qanoq iliuuseqarfigeqqullugit.

•

Ukiup naanissaanut maanna qaammatit pingasut sapaatillu-akunnera ataaseq sinnerupput – taavalu kommuninik 18-inik aaqqissuussineq atorunnaassaaq, aaqqissuussinerlu nutaaq kommunerujussuar-nik sisamanik tunngaveqartoq atuutilissalluni.

Inuit ilaat oqartarput pingaarnarpaajunngitsoq kommunit 18-iunissaat, qulingiluaanissaat sisamaanissaalluunniit. Siunertarooq pingaarnarpaavoq – tassa allaffissornerup pisariillisarneqarnissaa innuttaasullu pitsaanerusumik kiffartuunneqarnissaa. Taamaattumillu pisortat suliassaqarfiisa aaqqissuussaannerata allanngortinneqarneratigut tunngavissat nutaat atortariaqarpavut inuiaqatigiinni ingerlatsiviit nukittorsaaqqinnissaannut pitsanngorsaaqqinnissaannullu.

Kalaallit Nunaanni Kommuneqarfiit Kattuffiata siulittaasuata ukiortaami oqaaseqaateqarluni inuit kajumissaarpai, imminnut eqqarsaatissillutik ima apereqqullugit: Aaqqissuussinissaq nutaaq appa-kaaffiginialigarput qanoq sunullu atorumassavarput?

Tassami kommuneqarfiit kattuffiat isumaqarpoq inuiaqatigiit aaqqissuussaananeranni sinaakkutit atuutilersussat nutaat, minnerunngitsumik isumaginninnikkut nukittorsaanissamut atorneqartariaqartut. Ilaqutariinnik nukittorsaanissaq kommunerujussuannortussani kivitseqatigiissutigineqartariaqarpoq.

Upernaaq qineqqusaarnermi siunertap tamatuma qanoq anguniarneqarsinnaananerani arlalitsigut taakkartuisoqarpoq. Aammami inuiaqatigiit patajaatsumik ingerlassappata ”ilaqutariit nukittuut” pisariaqarnerat KANUKOKA-p tungaanit siusinnerusukkulli tikkuarneqartarsimavoq. Tassani eqqarsaatigineqanngillat ilaqutariit ajornartorsiutissaqanngitsut – taamaattunimmi inoqanngilaq – pineqarlutillu ilaqutariit ajornartorsiutinik *akiuisinnaasut pinaveersaartitsisinnaasullu*, meerartatik atuarfimmi ingerlalluarneruniassammata ulluinnarnilu ajornartorsiutaasartunut illersuutissaqarniassammata.

Tamatumani pisariaqartipparput iliuuseqarsinnaassuseqarnissaq aammalu ammasumik ineriartuutaasumillu oqallissinnaanissaq. Kangia/Kitaani kommuniulersussaq aallartitat ataatsimiinnerannut matumunnga siunnersuuteqarpoq kommunerujussuarni suliasaqarfinni assigiinngitsuni, soorlu meeqqanik inuusuttunillu isumaginninnermi, ineriartornermik nakkutilleeriaatsinik ineriartortitsinissaq oqaluuserineqaqqullugu. Tamanna oqaluuserisassanut ilanngupparput suliasaqarfimmi tamatumani politikikkut iliuusissanut tunngavilersueqataasinnaaniassamat.

•

Maannakkut inuiaqatigiit aaqqissuussaananeranni allannguinerit annertuut ilaat ukiup nutaap aallartinnerani appakaaffigisussaavarput. Taamaattumik taassuma anguniarnerani ullumikkut kommuniusuni 18-iusuni Namminersornerullutik Oqartusanilu aternik immikkut taaguinngikkaluarluta, politikkerit politikkeriusimasullu aammalu atorfilittat atorfilittaasimasullu ilusiliiniarnermi oqalliseqataallutillu isummersueqataasimasut tamaasa qutsavigaavut. Tullinnguuppoq ilusilikkap qiperornerata kusanartumik pitsaasumillu naammassiniarnissaa.

Taamatut oqaaseqarlunga Kalaallit Nunaanni Kommuneqarfiit Kattuffiannut aallartitaasa ataatsimiinniissaannut pissanganartumut matumunnga tikilluaqqoqqippassi. Kissaappassi ineriartuutaasumik, kajumissaataasumik naammassisaqaataasumillu ataatsimiinnissassinnik.